Lieta Nr.C30520113
CA0165-18/14
ECLI:LV:VAT:2018:1019.C30520113.4.S

**Spriedums**
**Latvijas Republikas vārdā**
Valmierā 2018.gada 19.oktobrī

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis A.Bukavs
tiesneši E.Knēgere, Z.Cera
ar tiesas sēdes sekretāri A.Balodi
piedaloties prasītāja /pers. A/ pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/, prasītāja juridiskās palīdzības sniedzējai advokātei Mirgai Priedītei, atbildētājam /pers. C/, atbildētāja juridiskās palīdzības sniedzējam advokātam Aldim Allikam,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. C/ par līguma atzīšanu par izbeigtu, naudas līdzekļu atprasījumu un likumisko procentu piedziņu sakarā ar atbildētāja /pers. C/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 31.marta spriedumu.

**Aprakstošā daļa**

Sākotnējā prasītāja likvidējamā sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Pārmija" 2013.gada 15.februārī (turpmāk arī – likvidējamā SIA "Pārmija") cēlusi Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā prasību pret atbildētāju /pers. C/ par līguma atzīšanu par izbeigtu, naudas līdzekļu atprasījumu un likumisko procentu piedziņu.
Prasībā kopumā ar vēlāk iesniegtajiem papildinājumiem (1.sējuma lietas 35.-40., 93., 121., 129.lapa) tiesai tiek lūgts:
- atzīt 2007.gada 29.novembrī starp SIA "Pārmija" un /pers. C/ noslēgto līgumu par juridisko pakalpojumu sniegšanu par izbeigtu ar 2009.gada 7.septembri;
- piedzīt no /pers. C/ jebkāda pamata trūkuma dēļ paturēto naudas summu 10000 LVL jeb 14228,72 EUR;
- piedzīt no /pers. C/ lietošanas procentus 3716,24 LVL jeb 5287,73 EUR par laika posmu no 2008.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 17.martam;
- noteikt prasītājam tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos procentus 6% no simta gadā;
- piedzīt no /pers. C/ visus tiesāšanās izdevumus.
Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas 2013.gada 11.decembra lēmumu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 77.pantu, prasītāja likvidējamā SIA "Pārmija" aizstāta ar prasītāju /pers. B/ (1.sējuma lietas 106.-107.lapa).

Prasības pieteikumā un tā vēlākos precizējumos norādīti šādi apstākļi un pamatojums.
SIA "Pārmija" kā pasūtītāja un zvērināts advokāts /pers. C/ kā izpildītājs 2007.gada 29.novembrī noslēdza līgumu par juridisko pakalpojumu sniegšanu, ar kuru izpildītājs apņēmās sniegt pasūtītājai juridiskos pakalpojumus nolūkā panākt pasūtītājas īpašuma tiesību iegūšanu uz nekustamo īpašumu /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, kas sastāv no zemesgabala ar platību 9770 $m^2$, un šī mērķa sasniegšanai sniegt nepieciešamās konsultācijas un atzinumus, sagatavot dokumentus, pārstāvēt pasūtītāju attiecībās ar fiziskajām un juridiskajām personām, kā arī valsts un pašvaldību iestādēs, bet pasūtītāja apņēmās samaksāt par dotā uzdevuma mērķa sasniegšanu atlīdzību 80500 LVL.
Līguma 3.1.apakšpunktā līdzēji vienojās par "avansa maksājumiem" pēc šādu nosacījumu iestāšanās: 1) saņemot kompetentas iestādes lēmumu par zemesgabala nodošanu atsavināšanai, izpildītājs saņem "drošības naudu" – 40500 LVL (3.1.1.apakšpunkts); 2) noslēdzot nekustamā īpašuma pirkuma līgumu ar pasūtītāju vai tās izvēlēto trešo personu, izpildītājs saņem "drošības naudu" – 20000 LVL (3.1.2.apakšpunkts); 3) pēc pasūtītāja īpašuma tiesību uz zemesgabalu nostiprināšanas zemesgrāmatā izpildītājs saņem "drošības naudu" – 20000 LVL (3.1.3.apakšpunkts).
Vienlaikus līguma 3.2.apakšpunktā noteikts, ka izpildītājs ir tiesīgs pieprasīt un saņemt no pasūtītājas "drošības naudu" 25 % apmērā no 3.1.1., 3.1.2. un 3.1.3.apakšpunktā noteiktās atlīdzības pirms attiecīgo nosacījumu iestāšanās.
Savukārt līguma 4.4.apakšpunkts paredz, ka līguma izpildi līdzēji veic līdz paredzēto darbu pilnīgai izpildei. Vienlaikus noteikts, ka izpildītājs nesaņem nekādu atlīdzību un pasūtītāja ir tiesīga vienpusējā kārtā izbeigt šo līgumu, ja tā neiegūst īpašuma tiesības uz attiecīgo zemesgabalu līdz 2007.gada 31.decembrim.
SIA "Pārmija" jau līguma noslēgšanas dienā 2007.gada 29.novembrī atbilstoši 3.2.apakšpunktam samaksāja atbildētājam "drošības naudu" 10000 LVL uz nākamā izpildījuma rēķina.
Tomēr atbildētājs nepildīja līguma noteikumus, proti, nenodrošināja to, ka SIA "Pārmija" līdz 2007.gada 31.decembrim iegūst īpašuma tiesības uz zemesgabalu /adrese A/. Šā iemesla dēļ prasītāja 2009.gada 7.septembrī nosūtīja atbildētājam paziņojumu, kurā informēja, ka atbilstoši līguma 4.4.apakšpunktam vienpusēji atkāpjas no līguma.
Līdz ar to līgums atzīstams par izbeigtu ar 2009.gada 7.septembri, t.i., ar paziņojuma nosūtīšanas dienu.
Tā kā SIA "Pārmija" līdz 2007.gada 31.decembrim neieguva īpašuma tiesības uz attiecīgo zemesgabalu un vēlāk vienpusēji atkāpās no līguma, atbilstoši jau minētajam līguma 4.4.apakšpunktam atbildētājam nepienākas atlīdzība par sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1590., 2212. un 2389.pantu.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 31.marta spriedumu prasība apmierināta daļēji (1.sējuma lietas 144.-155.lapa).

Tiesa noteikusi piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam /pers. B/ 14228,72 EUR (10000 LVL), likumiskos procentus 3857,29 EUR (2710,92 LVL) par svešas naudas lietošanu laikā no 2009.gada 7.septembra līdz 2014.gada 17.martam, valsts nodevu 870,40 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR, kopā 18961,11 EUR.

Prasītājam noteiktas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos 6 % gadā no 14228,72 EUR.

Prasība daļā par līguma atzīšanu par izbeigtu un par likumisko procentu piedziņu par svešas naudas lietošanu laikā no 2008.gada 1.janvāra līdz 2009.gada 6.septembrim noraidīta.

Pirmās instances tiesas spriedums prasības noraidītajā daļā nav pārsūdzēts un ir stājies likumīgā spēkā.

Pirmās instances tiesas spriedums pamatots ar šādiem apstākļiem un motīviem.

2007.gada 29.novembrī starp SIA "Pārmija" kā pasūtītāju un /pers. C/ kā izpildītāju noslēgts līgums par juridisko pakalpojumu sniegšanu, kura 1.1.apakšpunktā noteikts, ka līguma priekšmets ir juridisko pakalpojumu sniegšana no izpildītāja puses nolūkā panākt pasūtītāja īpašuma tiesību iegūšanu uz nekustamo īpašumu - zemesgabalu 9770 $m^2$ platībā, kas atrodas /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, un šī mērķa sasniegšanai nepieciešamo konsultāciju, atzinumu sniegšanu, dokumentu sagatavošanu, pasūtītāja pārstāvību attiecībās ar fiziskām, juridiskām personām, valsts, pašvaldību iestādēs.

Līguma 3.3.apakšpunktā noteikts, ka izpildītāja izpildīto darbu apjomu un izpildītājam pienākošās atlīdzības apjomu puses konstatē ar izpildīto darbu pieņemšanas - nodošanas aktu, kuru sagatavo izpildītājs un nodod pasūtītājam parakstīšanai. Tikai pasūtītāja akceptēts un parakstīts izpildīto darbu pieņemšanas - nodošanas akts ir apstiprinājums šī līguma pienācīgai izpildei no izpildītāja puses.

Lietā nav strīda par to, ka līgumā noteiktajā termiņā atbildētājs nolīgtās darbības nav izpildījis.

Līguma 4.4.apakšpunktā noteikts, ka līgums ir noslēgts un tā izpildi puses veic līdz šajā līgumā paredzēto darbu pilnīgai izpildei. Izpildītājs nesaņem nekādu atlīdzību un pasūtītājs ir tiesīgs vienpusējā kārtā izbeigt šo līgumu gadījumā, ja pasūtītājs neiegūst īpašuma tiesības uz šī līguma 1.1.apakšpunktā minēto zemesgabalu līdz 2007.gada 31.decembrim.

Ar 2009.gada 24.augusta vēstuli, pamatojoties uz līguma 4.4.apakšpunktu, SIA "Pārmija" paziņoja atbildētājam par līguma vienpusēju izbeigšanu. Lietā nav strīda par to, ka ar minēto paziņojumu līgums vienpusēji ir izbeigts.

Ņemot vērā to, ka SIA "Pārmija" izmantoja pielīgtās tiesības vienpusēji atkāpties, kā arī to, ka lietā nav strīda par līguma izbeigšanas faktu līgumā noteiktā kārtībā un tā kā neviena tiesību norma neizvirza obligātu tiesas sprieduma nepieciešamību gadījumos, kad līgums tiek vienpusēji izbeigts, tiesa atzinusi, ka prasība daļā par līguma atzīšanu par izbeigtu ir noraidāma.

Ar līguma 2.1.5.apakšpunktu pasūtītājs apņēmies apmaksāt izpildītāja sniegtos pakalpojumus atbilstoši šī līguma noteikumiem.

Tiesa, izvērtējot līguma 2.1.5., 3., 4.4.apakšpunktā noteikto, atzinusi par pamatotu prasītāja viedokli, ka atbilstoši nolīgtajam, atbildētājs drošības naudu var paturēt tikai nolīgtā pakalpojuma izpildes gadījumā, kas konkrētajā gadījumā nav noticis.

Tiesai nav bijis pamata atzīt, ka naudas līdzekļi 10000 LVL apmērā ir atsevišķa atlīdzība par kaut kādām citām juridiska rakstura darbībām, formalitātēm un konsultācijām.

Tiesa norādījusi, ka atbildētāja argumenti par to, ka pretenzijas par avansa neatmaksāšanu atbildētājam tika izvirzītas tikai ar likvidējamās SIA "Pārmija" 2012.gada 4.septembra vēstuli un, ka tiesību neizlietošana tik ilgā laika posmā jebkuram subjektam var radīt paļāvību, ka tiesības netiks izlietotas, ir nepamatoti, jo saistību tiesību izlietošana ir katras personas brīva izvēle. Tiesību izlietošana, atbilstoši Civillikuma 1895.pantam, tiek aprobežota ar 10 gadu noilguma termiņu, kas konkrētajā gadījumā nav iestājies, kā arī saņemtās drošības naudas piedziņa no atbildētāja nav pretrunā ar Civillikuma 1.pantā nostiprināto labas ticības principu.

Atbilstoši Civillikuma 1427. un 1431.pantam, atbildētājs, parakstot līgumu, kas nav vienpusējs darījums, izteicis gribu nodibināt tieši tādas tiesiskās attiecības, kādas tika nodibinātas un piekritis līgumā ietvertajiem nosacījumiem, un šāda satura iebildumus par līgumā atvēlēto laiku nolīgto darbību izpildei cēlis tikai tad, kad pret viņu izvirzīts prasījums par drošības naudas atmaksu.

Tā kā drošības naudas maksājums veikts kā iemaksa uz nākamā izpildījuma rēķina, pirms vēl radies pamats par kaut ko maksāt, kā arī ņemot vērā to, ka, atbildētājs neizpildīja ar līgumu uzņemtās saistības, pretēji Civillikuma 1587.pantā noteiktajam un līguma noteikumiem, sakarā ar ko līgums vienpusējā kārtībā tika izbeigts, tiesa atzinusi par pamatotu prasītāja viedokli par to, ka ir zudis drošības naudas atrašanās pie atbildētāja tiesiskais pamats un līdz ar to atbildētājam ir jāatmaksā naudas līdzekļi 10000 LVL apmērā.

Tiesa atzinusi, ka šajā gadījumā piemērojami nevis Civillikuma 2389.panta, bet gan Civillikuma 2384.pantā noteikumi.

Izspriežot prasījumu par lietošanas procentu piedziņu, tiesa ņēmusi vērā apstākli, ka atbildētājs saņēmis prasītāja 2009.gada 24.augusta vēstuli par līguma izbeigšanu 2009.gada 7.septembrī, līdz ar ko lietošanas procenti aprēķināmi, sākot no 2009.gada 7.septembra līdz 2014.gada 17.martam, un tie ir 2710,92 LVL, kas piedzenami no atbildētāja. Tādējādi prasība daļā par procentu piedziņu ir apmierināta daļēji.

Par šo spriedumu prasības apmierinātajā daļā atbildētājs /pers. C/ iesniedzis apelācijas sūdzību (1.sējuma lietas 157-160.lapa), lūdzot prasību pilnībā noraidīt.

Paziņojumu par līguma izbeigšanu SIA "Pārmija" nosūtījusi atbildētājam vairāk kā pusotru gadu pēc tam, kad prasītājai saskaņā ar līguma 4.4.apakšpunktu iestājušās tiesības vienpusēji izbeigt līgumu. Paziņojumā par līguma izbeigšanu nebija norādes par to, ka atbildētājam jāatmaksā SIA "Pārmija" jebkādas uz līguma pamata saņemtās summas. Tikai 2012.gada 4.septembrī, t.i., vairāk nekā trīs gadus pēc paziņojuma par līguma izbeigšanu SIA "Pārmija" nosūtījusi atbildētājam uz līguma pamata saņemtā avansa atmaksas pieprasījumu.

Pastāvot minētajiem apstākļiem, nav pieļaujama uz līguma pamata saņemtās naudas summas piedziņa no atbildētāja, jo tas ir pretrunā ar Civillikuma 1.pantā noteikto labas ticības principu. Četri ar pusi gadi ir pietiekami ilgs laika posms, lai tiesību neizlietošana šajā laikā jebkuram subjektam pamatoti radītu paļāvību tam, ka tiesības tā arī netiks izlietotas.

Saskaņā ar Komerclikuma 388. un 389.pantu pušu noslēgtais līgums uzskatāms par komercdarījumu. Komerclikuma

393.panta pirmā daļa nosaka, ka komercdarījumu attiecībās komersanta pienākums ir rīkoties ar krietna un kārtīga komersanta rūpību. SIA "Pārmija" bija pienākums līguma sakarā attiecībā pret atbildētāju rīkoties ar krietna un kārtīga komersanta rūpību.

Atbildētājs norāda apelācijas sūdzībā uz apstākli, ka prasītāja SIA "Pārmija" gala rezultātā ieguvusi īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu - zemesgabalu 9770 $m^2$ platībā, kas atrodas /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, 2009.gada 27.oktobrī un uzsver, ka tas noticis tieši atbildētāja sniegto juridisko pakalpojumu rezultātā. Tādējādi ir sasniegts līguma 1.1.apakšpunktā noteiktais mērķis. Nevar atzīt, ka avansa paturēšanai nebūtu nekāda ekonomiska pamata, jo atbildētājs ir izpildījis līgumā paredzētās darbības, kurām ir mantiska vērtība.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 128.panta otrās daļas 6.punktu prasības pieteikumā cita starpā jānorāda likums, uz kura prasība pamatota. Šī procesuālā tiesību norma uzliek prasītajam pienākumu prasības pieteikumā norādīt likumu (konkrētu tiesību normu), uz kuru pamatota prasība. Pieteikumos norādītās tiesību normas, ieskatot prasību, ir saistošas tiesai.

Prasības pieteikums cita starpā pamatots ar Civillikuma 2389.pantu. Tomēr spriedumā tiesa patvaļīgi izvēlējusies Civillikuma 2384.pantu. Prasība redakcijā, kādā tā tikusi celta, nevarēja tikt uzskatīta par pamatotu un nevarēja to apmierināt, jo tiesību norma (Civillikuma 2389.pants), uz kuru tā tikusi pamatota, lietā nav piemērojama, kā to pareizi konstatējusi pirmās instances tiesa.

Noraidot prasību daļā par naudas summas, kas saņemta uz līguma pamata, piedziņu, vienlaikus noraidāma arī prasība daļā par likumisko procentu piedziņu, jo, kā to nosaka Civillikuma 1754.pants, jo procenti nevar pastāvēt bez galvenā parāda.

Tāpat uzskata, ka nav pamatots spriedums daļā, ar kuru no atbildētāja prasītāja labā piedzīti likumiskie procenti 3857,29 EUR apmērā. Civillikuma 1760.pants nosaka, ka likumiskie procenti (1759.pants) prasāmi nevis atsevišķi, bet reizē ar galveno saistību, un tādēļ tos nevar prasīt vēlāk, ja attiecīgā laikā par tiem bijis noklusēts vai galvenā parāda samaksa pieņemta bez piebilduma. Saskaņā ar Civillikuma 1762.panta 3.punktu pienākums maksāt procentus izbeidzas pilnīgi 1760.pantā norādītajā gadījumā. Ne prasītāja 2009.gada 24.augusta vēstulē, kurā paziņots par vienpusēju līguma izbeigšanu, ne arī 2012.gada 4.septembra vēstulē, kurā lūgts atmaksāt avansa maksājumu, SIA "Pārmija " nav prasījusi no atbildētāja likumiskos procentus.

Par atbildētāja /pers. C/ apelācijas sūdzību prasītājs /pers. B/ iesniedzis tiesai rakstveida paskaidrojumu (1.sējuma lietas 173.-182.lapa).

No paskaidrojumā minētā izriet, ka atbildētāja izteiktais pārmetums pirmās instances tiesai par labas ticības principa nepiemērošanu nav juridiski pamatots. Civillikuma 1.pantā nostiprinātā labas ticības principa piemērošanas robežas ir samērā šauras. Sniedzot analīzi, minēts, ka vairāk nekā četrus ar pusi gadus ilgs posms, kura laikā nav tikusi izlietota no netaisnas iedzīvošanās izrietoša atprasījuma tiesība, nav uzskatāms par pietiekami ilgu laika posmu, lai tiesības neizlietošana jebkuram tiesību subjektam radītu paļāvību, ka šī tiesība nekad arī netiks izlietota. Turklāt atbildētājs ir zvērināts advokāts, kam jābūt zināmam, ka pēc vispārīgā principa jebkuram kreditoram savu prasījuma tiesību izlietošanā ir atļauts pilnībā izmantot likumā vai darījumā noteiktos noilguma vai prekluzīvos termiņus.

Nav pamatota arī norāde uz Komerclikuma 393.panta pirmās daļas noteikumiem par SIA "Pārmija" kā komersanta pienākumu rīkoties ar krietna un kārtīga komersanta rūpību.

Konkrētajā gadījumā pret atbildētāju ir izvirzīts no netaisnas iedzīvošanās izrietošs prasījums par nepamatoti paturētā avansa maksājuma 10000 LVL apmērā atprasīšanu. Netaisna iedzīvošanās ir viens no gadījumiem, kad saistību tiesība rodas uz likuma pamata. Pret atbildētāju izvirzītais prasījums izriet nevis no pušu starpā pastāvošajām "komercdarījumu attiecībām", bet gan no ārpuslīgumiskajām jeb likumiskajām attiecībām, kurām piemērojami Civillikuma vispārējie noteikumi.

Neatbilst patiesībai atbildētāja apgalvojums apelācijas sūdzībā, ka SIA "Pārmija" ir ieguvusi īpašuma tiesības uz iepriekš minēto zemesgabalu tieši atbildētāja sniegto juridisko pakalpojumu rezultātā un ka tāpēc avansa paturēšanai ir ekonomisks pamats, jo ir ticis sasniegts līguma 1.1.apakšpunktā noteiktais mērķis. /pers. C/ nav iesniedzis nevienu pierādījumu, kas apstiprinātu faktu, ka viņš saskaņā ar līgumu būtu sniedzis jebkādus juridiskos pakalpojumus SIA "Pārmija". Atbildētājs radījis vienīgi iespaidu, ka viņš strādā pie viņam uzticētā uzdevuma izpildes, lai gan faktiski neveica nekādas juridiska rakstura darbības SIA "Pārmija" interesēs nedz attiecībās ar Satiksmes ministriju, nedz arī attiecībās ar VAS "Valsts nekustamie īpašumi". Pašai SIA "Pārmija" valdei nācās veikt visas nepieciešamās juridiskās darbības, lai iegūtu īpašuma tiesības uz šo zemesgabalu.

Atsaucoties uz Augstākās tiesas Civillietu departamenta spriedumiem un tiesību doktrīnu, minēts, ka tiesai pašai jāpiemēro konkrētam gadījumam atbilstošas tiesību normas.

Prasījums par likumisko procentu piedziņu ir ticis ietverts pašā prasības pieteikumā, tātad saskaņā ar Civillikuma 1760.panta noteikumiem, likumiskie procenti ir prasīti no atbildētāja nevis atsevišķi, bet reizē ar galveno saistību.

Izskatījusi lietu sakarā ar atbildētāja apelācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2015.gada 26.novembra spriedumu /pers. B/ prasību apmierinājusi.

Ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 16.novembra spriedumu Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 26.novembra spriedums atcelts un lieta nodota jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Ar Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2018.gada 17.aprīļa lēmumu (3.sējuma lietas 29.-30.lapa) saskaņā ar Civilprocesa likuma 77.pantu, pamatojoties uz 2018.gada 14.aprīļa cesijas līgumu, prasītājs /pers. B/ aizstāts ar viņa tiesību pārņēmēju /pers. A/.

Prasītājs/pers. A/ iesniedzis pieteikumu par procentu pieauguma pievienošanu prasībai (3.sējuma lietas 58.lapa).

Apkopojot prasījumus, /pers. A/ lūdz tiesu piedzīt no /pers. C/ par labu viņam jebkāda pamata trūkuma dēļ paturēto naudas summu 14228,72 EUR; likumiskos lietošanas procentus 7717,32 EUR par laika posmu no 2009.gada 7.septembra līdz 2018.gada 19.septembrim; noteikt /pers. A/ tiesības līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos 6% gadā no piedzītās summas; piedzīt no atbildētāja visus tiesāšanās izdevumus, tai skaitā izdevumus par advokāta palīdzības saņemšanu.

Tiesas sēdē atbildētājs /pers. C/ iesniegto apelācijas sūdzību uzturēja, /pers. A/ prasību neatzina.

No sniegtajiem paskaidrojumiem tiesas sēdē izriet, ka zemesgabals 9770 $m^2$ platībā /adrese A/, piederēja Latvijas Republikas Satiksmes ministrijai. /pers. B/ vēlējies šo īpašumu iegūt pastarpinātā īpašumā un kontrolē par iespējami zemāku cenu.

Faktiski sācis sniegt juridisko palīdzību /pers. B/ ar šo nekustamo īpašumu saistītos jautājumos jau 2006.gadā. Formāli tā sniegta trim ar viņu saistītām personām - /pers. D/, SIA "Konti" un SIA "Pārmija", taču kontaktpersona šī īpašuma iegūšanas lietā allaž bijis /pers. B/. Laika gaitā viņa uzstādījums konkretizējies - viņš vēlējies, lai šis zemesgabals tiktu atsavināts par labu tieši SIA "Pārmija".

2007.gada 29.novembrī noslēgts līgums par juridisko pakalpojumu sniegšanu. 2007.gada novembrī SIA "Pārmija" nepiemita subjektīvās tiesības sniegt ierosinājumu AS "Valsts nekustamie īpašumi" (tālāk arī - VNĪ) par valsts mantas atsavināšanu par labu SIA "Pārmija". Neskatoties uz to, /pers. B/ uzstājis par šī līguma slēgšanu tādā formā un ar tādu saturu, kā tas parakstīts. Viņš to pozicionējis kā formālu līgumu grāmatvedības vajadzībām.

Lai varētu sasniegt šī formālā līguma mērķi, bija jāveic papildu darbības, un veselu gadu strādāts pie tā, lai SIA "Pārmija" vispār iegūst subjektīvo tiesību iesniegt valsts īpašuma atsavināšanas ierosinājumu, kas no SIA "Pārmija" tika iesniegts 2008.gada decembrī. Īpašuma iegūšanas procesu atbildētājs raksturoja kā ļoti sarežģītu gan konkrētās situācijas, gan plaša apjoma normatīvā regulējuma pretrunu un izmaiņu dēļ, gan to piemērotāju dažādās interpretācijas dēļ.

Līgumā ierakstītā viena mēneša termiņa ievērošana bijusi absolūti neiespējama, un par to gan pašam, gan /pers. B/ nav bijušas nekādas šaubas. Līgums bijis formāls, kas nepieciešams SIA "Pārmija" grāmatvedības vajadzībām. Uzdevuma izpildes viena mēneša termiņš neatspoguļo pušu patieso gribu.

Laika posmā no 2006.gada jūlija-augusta līdz 2009.gada oktobrim, kad SIA "Pārmija" ieguva īpašuma tiesības uz šo zemesgabalu, intensīvi ticis risinājis nepieciešamos juridiskos jautājumus ar VNĪ juridiskās pārvaldes direktoru un vēlāk valdes locekli /pers. E/, VNĪ Juridiskās nodaļas vadītāju /pers. F/, kā arī citiem VNĪ darbiniekiem. Atbildētāja darbības rezultātā 2009.gada 25.februārī pieņemts VNĪ valdes lēmums par zemesgabala /adrese A/ pārdošanu SIA "Pārmija" un 2009.gada 18.septembrī noslēgts pirkuma līgums. Izpildījis visas līgumā paredzētās darbības.

Papildu iepriekš minētajiem paskaidrojumiem, kas izteikti rakstveidā (3.sējuma lietas 50.-56.lapa), no /pers. C/ mutvārdos sniegtajiem paskaidrojumiem tiesas sēdē vēl arī izriet, ka ar SIA "Pārmija" parakstīto līgumu sagatavojis /pers. B/. To vērtē kā līgumu par advokāta juridisko palīdzību un tajos norādītos terminus "drošības nauda", "avansa maksājums" uztvēris kā atlīdzību par savu veikto darbu. Juridisko palīdzību intensīvi sniedzis līdz 2009.gada 25.februārim, kad VNĪ pieņēmusi lēmumu par zemesgabala 9770 $m^2$ platībā /adrese A/, nodošanu atsavināšanai SIA "Pārmija". Pēc tam, līdz pirkuma līguma noslēgšanai no viņa puses darbs vairs nav bijis tik būtisks. Tad vēl bijis nepieciešams noslēgt zemes nomas līgumu, taču tas vairs nav bijis viņa nopelns. Sniedzot šo juridisko palīdzību, intensīvi ticies ar VNĪ darbiniekiem, apspriests, kādi dokumenti nepieciešami, tiesību normu kolīzijas. Ar noslēgto līgumu ar SIA "Pārmija" pieticis, lai varētu šīs konsultācijas notikt. Par veiktajiem darbiem, arī 2008.gadā, mutiski informējis /pers. B/, informējis par nepieciešamajiem dokumentiem. Attiecībā par atlikušās līguma summas samaksu /pers. B/ norādījis par finansiālām grūtībām, un ir gaidījis atlikušās daļas samaksu. Attiecībā par prasītāja pārstāvja minēto, noliedza, ka viņam būtu bijušas kādas iespējas, lai negatīvi ietekmētu /pers. B/ kādu interešu realizāciju.

Prasītāja/pers. A/ pilnvarotais pārstāvis /pers. B/ tiesas sēdē prasību uzturēja, /pers. C/ apelācijas sūdzību neatzina.

No sniegtajiem paskaidrojumiem tiesas sēdē izriet, ka attiecībā par konkrēto zemesgabalu /adrese A/, /pers. C/ pakalpojumu saņemšanai piekritis negribīgi. Pēc /pers. B/ iniciatīvas noslēgts apskatāmais 2007.gada 29.novembra līgums, kura tekstu prasītāja pārstāvis pats arī sagatavojis. Līguma mērķis bijis nepieļaut atbildētāja nepienācīgu darbību un sasniegt līgumā minēto rezultātu noteiktajā termiņā. Tobrīd atbildētājs bijis smagā finansiālā situācijā, un pēc atbildētāja lūguma līgumā norādīta "drošības nauda", jo tad nav jāmaksā nodokļi, savukārt SIA "Pārmija" bija izdevīgi savā grāmatvedībā to iegrāmatot kā avansu, jo tad sabiedrībai samazinās peļņas daļa. /pers. C/ par līgumā minētajām summām nav izrakstījis rēķinus, nav prasījis pārējo samaksas daļu, tātad ar konkludentām darbībām apliecinājis, ka neuzskata par nopelnītām.

Līgumā paredzētais termiņš 2007.gada 31.decembris bijis svarīgs, jo saistīts ar privatizācijas nosacījumu izmaiņām pēc šī datuma. Šajā termiņā līgumā paredzēto bijis reāli izpildīt. Norādīja, ka jau bijis iesniegts SIA "Konti" atsavināšanas ierosinājums, un tā bijusi formāla procedūra to pārjaunot uz SIA "Pārmija", un atbildētājs jau bijis iepriekš nodarbojies ar saistītajiem īpašumiem šai adresē. Salīdzinoši ar cita zemesgabala – /adrese B/, kadastra numurs /numurs B/, privatizāciju, atbildētājs pēc līguma par advokāta pakalpojumu sniegšanu, 25 dienās spējis panākt VNĪ lēmumu par šī zemesgabala nodošanu atsavināšanai.

Atbildētājs no 2008.gada janvāra ar līgumā norādītā zemesgabala atsavināšanu nav nodarbojies, nekādi juridiskie pakalpojumi no viņa nav saņemti. Juridisko darbu šī zemesgabala atsavināšanai par labu SIA "Pārmija" darījuši paši sabiedrības darbinieki. Īpašuma atsavināšanu panācis viņš pats, /pers. B/. Norādīja, ka /pers. C/ saskaņojumus un citas viņa norādītās darbības VNĪ veicis par citu zemesgabalu – /adrese B/, kadastra numurs /numurs B/, 34562 $m^2$ platībā.

Naudas summa ilgāku laiku nav atprasīta no atbildētāja, jo mēģinājis jautājumu atrisināt bez tiesas starpniecības.

SIA "Pārmija" un /pers. C/ noslēgtais līgums ir pakalpojumu līgums.

Pēc līgumā minētā termiņa - 2007.gada 31.decembra, notecējuma, ar /pers. C/ šī darījuma sakarā nav kontaktējušies. Par līguma izbeigšanu nav paziņojuši ātrāk, lai atbildētājs, izmantojot savus sakarus, neizdarītu kādu kaitējumu.

Pilni lietas dalībnieku sniegtie paskaidrojumi fiksēti tiesas sēdes audioierakstā.

**Motīvu daļa**

Novērtējusi prasības pieteikumā un apelācijas sūdzībā norādītos motīvus, lietas dalībnieku sniegtos paskaidrojumus, lietā esošos rakstveida pierādījumus, liecinieces /pers. F/ liecību, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir noraidāma pilnīgi.

2007.gada 29.novembrī SIA "Pārmija" kā pasūtītāja un /pers. C/ kā izpildītājs noslēdza līgumu par juridisko pakalpojumu sniegšanu (1.sējuma lietas 13.lapa).

Saskaņā ar līguma 1.1.apakšpunktu līguma priekšmets noteikts juridisko pakalpojumu sniegšana no izpildītāja puses nolūkā panākt pasūtītāja īpašuma tiesību iegūšanu uz nekustamo īpašumu - zemesgabalu 9770 $m^2$ platībā, kas atrodas /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, un šī mērķa sasniegšanai nepieciešamo konsultāciju, atzinumu sniegšanu, dokumentu sagatavošanu, pasūtītāja pārstāvību attiecībās ar fiziskām, juridiskām personām, valsts, pašvaldību iestādēs (līgumā arī kā pakalpojums vai pakalpojumi).

Ar līguma 2.1.5.apakšpunktu pasūtītājs apņēmās apmaksāt izpildītāja sniegtos pakalpojumus atbilstoši šī līguma noteikumiem.

Līguma 3.1.apakšpunktā noteikts, ka par pasūtītāja dotā uzdevuma ietvaros sniegtā pakalpojuma pilnīgu izpildi pasūtītājs maksā izpildītājam atlīdzību 85000 LVL apmērā. Pasūtītājs no izpildītāja saņem avansa maksājumus pēc sekojošu nosacījumu iestāšanās:

3.1.1. - saņemot kompetentas iestādes lēmumu par zemes gabala, ar kadastra numuru /numurs A/, nodošanu atsavināšanai, izpildītājs saņem drošības naudu 40500 LVL apmērā;

3.1.2 - pēc zemesgabala, ar kadastra numuru /numurs A/, pirkuma līguma ar pasūtītāju vai tā izvēlētu trešo personu noslēgšanas izpildītājs saņem drošības naudu 20000 LVL apmērā;

3.1.3 - pēc pasūtītāja īpašuma tiesību uz zemesgabalu, ar kadastra numuru /numurs A/, nostiprināšanas zemesgrāmatā, izpildītājs saņem drošības naudu 20000 LVL apmērā.

Līguma 3.2.apakšpunktā noteikts, ka izpildītājs ir tiesīgs pieprasīt un saņemt no pasūtītāja drošības naudu 25% apmērā no 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.apakšpunktā noteiktās atlīdzības pirms šajos līguma punktos noteikto apmaksas nosacījumu iestāšanās.

Līguma 3.3.apakšpunktā minēts, ka izpildītāja izpildīto darbu apjomu un izpildītājam pienākošās atlīdzības apjomu puses konstatē ar izpildīto darbu pieņemšanas-nodošanas aktu, kuru sagatavo izpildītājs un nodod pasūtītājam parakstīšanai. Tikai pasūtītāja akceptēts un parakstīts izpildīto darbu pieņemšanas-nodošanas akts ir apstiprinājums šī līguma pienācīgai izpildei no izpildītāja puses.

Līguma 4.4.apakšpunktā paredzēts, ka līgums noslēgts un tā izpildi puses veic līdz šajā līgumā paredzēto darbu pilnīgai izpildei. Izpildītājs nesaņem nekādu atlīdzību un pasūtītājs ir tiesīgs vienpusējā kārtā izbeigt šo līgumu gadījumā, ja pasūtītājs neiegūst īpašuma tiesības uz šī līguma 1.1.apakšpunktā minēto zemesgabalu līdz 2007.gada 31.decembrim.

2007.gada 29.novembrī SIA "Pārmija" pārskaitījusi atbildētājam 10000 LVL, norādot, ka tā ir drošības nauda saskaņā ar 2007.gada 29.novembra līgumu (maksājuma izdruka - 1.sējuma lietas 14.lapa).

2009.gada 7.septembrī SIA "Pārmija" nosūtījusi /pers. C/ ar 2009.gada 24.augustu datētu paziņojumu par līguma vienpusēju izbeigšanu, pamatojoties uz līguma 4.4.apakšpunktu (1.sējuma lietas18.-19.lapa).

No zemesgrāmatu nodalījuma izdrukas (1.sējuma lietas 15.-17.lapa) redzams, ka SIA "Pārmija" īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, 9770 $m^2$ platībā, nostiprinājusi zemesgrāmatā 2009.gada 27.oktobrī, pamatojoties uz 2009.gada 18.septembra pirkuma līgumu (1.sējuma lietas 15.-17.lapa).

Par iepriekš norādītajiem apstākļiem lietā strīda nav.

Attiecībā par SIA "Pārmija" un /pers. C/ nodibinātajām tiesiskajām attiecībām pēc tās juridiskās dabas, prasītāja pārstāvis norādīja, ka puses noslēgušas pakalpojumu līgumu, bet atbildētājs - līgumu, kas atbilstošs Advokatūras likuma 3.pantam.

Novērtējot 2007.gada 29.novembra līguma saturu, pušu paskaidrojumus, secināms, ka puses nodibinājušas specifiskas savstarpējās attiecības, kurā pušu tiesības un pienākumus nosaka šī līguma saturs - sniegt juridiskos pakalpojumus ar nolūku panākt pasūtītāja īpašuma tiesību iegūšanu uz nekustamo īpašumu (līguma 1.1.apakšpunkts). Pušu tiesisko attiecību, tiesību un pienākumu izvērtēšanā ņemami vērā konkrētie līguma nosacījumi un apstākļi, kas saistīti ar līguma izpildi.

Starp pusēm pastāv strīds par to, vai /pers. C/ vispār pildījis ar SIA "Pārmija" noslēgtā līguma nosacījumus. Puses par šiem apstākļiem sniegušas pretējus paskaidrojumus.

Šajā sakarā Civillietu tiesas kolēģija ņem vērā šajā lietā nopratinātās liecinieces, VAS Valsts nekustamie īpašumi" (tekstā arī - VNĪ) Juridiskās daļas vadītājas /pers. F/ liecības apelācijas instances tiesas sēdē 2015.gada 13.novembrī. No minētās liecības izriet, ka viņa sniegusi liecību par zemesgabala /adrese A/, atsavināšanu. Gadījums ir bijis sarežģīts, tāpēc piesaistīta Juridiskā daļa gadījuma izprašanā un atrisināšanā. Sākotnēji bijis SIA "Konti" atsavināšanas ierosinājums. Pētot dokumentus, secināts, ka SIA "Konti" nav subjekts, kura labā var atsavināt šo valsts īpašuma objektu. /pers. C/ uzstājis uz jautājuma risinājumu. 2008.gadā ticis sakārtots, ka uz zemes piederošie objekti pieder SIA "Pārmija" un tad no SIA "Pārmija" 2008.gada beigās bijis jauns atsavināšanas ierosinājums, un 2009.gada februārī pieņemts lēmums, ka īpašums atsavināms SIA "Pārmija", bet SIA "Konti" iesniegumam sagatavots noraidījums. /pers. C/ jautājuma risināšanai ļoti bieži ieradies VNĪ, arī pie liecinieces viņas kabinetā, iesniedzis dokumentus, tiesu prakses spriedumus. No minētās liecības izriet, ka /pers. C/ veicis juridiskus pakalpojumus, lai radītu tādu situāciju, kurā SIA "Pārmija" iegūst un vēlāk arī ieguva īpašuma tiesības uz konkrēto zemesgabalu.

No liecinieces sniegtās liecības skaidri saprotams, ka viņa sniegusi liecību tieši par 2007.gada 29.novembra līgumā norādīto zemesgabalu /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, 9770 $m^2$ platībā, jo liecinieces liecībā norādītie fakti atbilst tieši faktiem, kas attiecas tieši uz šo zemesgabalu, un kas atrodas lietā - piemēram, norādot, ka sākotnējais privatizācijas pieteikums ir bijis no SIA "Konti", ka 2009.gada februārī pieņemts lēmums par šī zemesgabala nodošanu atsavināšanai SIA "Pārmija", bet par SIA "Konti" ierosinājumu pieņemts atteikums un tamlīdzīgi (2.sējuma lietas 51., 58.-59., 95.lapa), tāpat no liecinieces liecības izriet, ka citu zemesgabalu privatizācijā viņa nav bijusi iesaistīta. Līdz ar to nevar uzskatīt, ka atbildētāja darbības juridiskās palīdzības sniegšanā attiektos uz citu zemesgabalu, piemēram, /adrese B/, ar kadastra numuru /numurs B/ar platību 34562 m2, par ko pieņemts VNĪ lēmums nodošanai atsavināšanai /pers. D/ jau 2006.gada 28.augustā (2.sējuma lietas 174.-175.lapa).

Tiesas vērtējumā /pers. C/ juridisko pakalpojumu sniegšana veicināja to, ka VNĪ 2009.gada 25.februārī pieņēma lēmumu par valsts zemesgabala /adrese A/, nodošanu atsavināšanai SIA "Pārmija" (2.sējuma lietas 51.lapa). Minētais bija pamats sekojoši 2009.gada 18.septembra pirkuma līguma noslēgšanai par zemesgabala ar kadastra numuru /numurs A/ /adrese A/, pārdošanu SIA "Pārmija" un tās īpašuma tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā 2009.gada 27.oktobrī.

Lietā nav pierādījumu, ka prasītāja būtu izteikusi kādas konkrētas pretenzijas atbildētājam par līgumā noteikto saistību izpildi. Tas nozīmē, ka pasūtītāja faktiski pieņēmusi atbildētāja izpildīto darbu bez jebkādiem iebildumiem. Minēto konstatējis arī Augstākas tiesas Civillietu departaments 2017.gada 16.novembra spriedumā šajā lietā. Tiesas kolēģija, ņemot vērā lietas apstākļus to kopumā, līdz ar to nepiešķir izšķirošu nozīmi līguma 3.3.apakšpunktā paredzētajam darbu pieņemšanas-nodošanas aktam.

Tiesas kolēģija kā būtisku apstākli ņem vērā to, ka, lai gan atbilstoši SIA "Pārmija" un /pers. C/ 2007.gada 29.novembra līguma 4.4.apakšpunkta otrajā teikumā norādīts, ka izpildītājs nesaņem nekādu atlīdzību un pasūtītājs ir tiesīgs vienpusējā kārtā izbeigt šo līgumu gadījumā, ja pasūtītājs neiegūst īpašuma tiesības uz šā līguma 1.1.apakšpunktā minēto zemesgabalu līdz 2007.gada 31.decembrim, taču SIA "Pārmija" līgumu neizbeidza līdz pat 2009.gada 7.septembrim (tātad īsi pirms pirkuma līguma noslēgšanas), kad nosūtīja /pers. C/ paziņojumu par šī līguma izbeigšanu. Līguma 4.4.apakšpunktā norādīts, ka līgums ir noslēgts un tā izpildi puses veic līdz šajā līgumā paredzēto darbu pilnīgai izpildei. Tādejādi pušu līgums paredzēja līguma izpildes turpināšanu. SIA "Pārmija", neizbeidzot līgumu, ir akceptējusi pušu līgumisko attiecību turpināšanos, respektīvi, izpildi arī pēc 2007.gada 31.decembra. Savukārt apstāklis, ka pēc prasītāja pārstāvja norādes, līgums nav ticis izbeigts ātrāk sakarā ar bažām par to, ka atbildētājs, izmantojot savus

sakarus, izdarīs kādu kaitējumu pretējai pusei, nav ne ar ko pierādīts. /pers. C/ šādas savas iespējas noliedz.

Lai gan, ievērojot iepriekš norādītos argumentus, tam nav izšķirošas nozīmes, tomēr tiesas kolēģija apšauba, ka, noslēdzot 2007.gada 29.novembra līgumu par juridisko pakalpojumu sniegšanu, būtu bijis reāli SIA "Pārmija" iegūt īpašuma tiesības uz konkrēto zemesgabalu jau līdz 2007.gada 31.decembrim, t.i., praktiski mēneša laikā. Šajā gadījumā nav pamatoti salīdzināt tiesisko situāciju ar cita zemes gabala (/adrese B/, kadastra numurs /numurs B/) privatizāciju, kur tiesiskā situācija var būt atšķirīga. Lai gan līgumu par advokāta pakalpojumu sniegšanu /pers. D/ ar /pers. C/ noslēdzis 2006.gada 3.augustā, taču, kā redzams no attiecīgā VNĪ lēmuma par zemesgabala nodošanu atsavināšanai, pats atsavināšanas ierosinājums iesniegts jau 2005.gada 30.novembrī. No jau minētās liecinieces /pers. F/ liecības izriet, ka gadījums par zemesgabala /adrese A/ atsavināšanu bijis sarežģīts, nevar pārjaunot citas personas (šajā gadījumā SIA "Konti") tiesības uz citu personu (šajā gadījumā SIA Pārmija"), kā labu termiņu īpašuma atsavināšanas procesa īstenošanai minējusi deviņus mēnešus. Turklāt, kā redzams no lietas materiāliem, arī reāli zemesgabala /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, atsavināšanas procesā SIA "Konti" nav tikusi aizstāta ar SIA "Pārmija" (SIA "Konti" ierosinājums noraidīts ar atsevišķu lēmumu - 2.sējuma lietas 95.lapa), SIA "Pārmija" pirkuma līgumu par attiecīgā zemesgabala pirkumu noslēgusi 2009.gada 18.septembrī (2.sējuma lietas 126.-129.lapa) un īpašums ierakstīts zemesgrāmatā 2009.gada 27.oktobrī (1.sējuma lietas 15.lapa), t.i., pēc ilga laika, lai gan SIA "Pārmija" zemesgabala atsavināšanas iesniegums sastādīts 2008.gada 4.decembrī (2.sējuma lietas 92.lapa).

Civillikuma 1587.panta nosacījumi nosaka līdzēja pienākumu izpildīt apsolīto, un tiesa nekonstatē /pers. C/ līgumā uzņemto saistību nepildīšanu.

Tiesa ņem vērā, ka SIA "Pārmija" 2007.gada 29.novembrī saskaņā ar līguma noteikumiem veica maksājumu, bet līgumu, iestājoties 4.4.punktā norādītajam termiņam (2007.gada 31.decembris) ilgstoši neizbeidza; tāpat veikto maksājumu ilgstoši neatprasīja (tāds atprasījums nebija norādīts arī 2009.gada 7.septembrī nosūtītajā paziņojumā par līguma izbeigšanu). Minētais tiesas ieskatā norāda, ka SIA "Pārmija" faktiski akceptējusi maksājuma 10000 LVL izdarīšanas pamatotību. Kā jau iepriekš spriedumā minēts, norādot arī uz līguma 4.4.apakšpunktu, SIA "Pārmija", neizbeidzot līgumu, ir akceptējusi pušu līgumisko attiecību turpināšanos, respektīvi, izpildi arī pēc 2007.gada 31.decembra.

Tulkojot līguma nosacījumus kopumā ar lietas faktiskajiem apstākļiem, atbilstoši Civillikuma 1508.pantam, saudzīgākam iztulkojuma dodama priekšroka pret citiem, un uz tā pamata priekšroka ir tam, kurš vismazāk saista parādnieku. Parādnieks šajā gadījumā ir /pers. C/.

Tiesa pie konkrētajiem specifiskajiem lietas apstākļiem, kas izklāstīti iepriekš, nekonstatē kādu likumisku pamatu, un balstoties uz to, kādas tiesību normas piemērošanu, kas dotu pamatu apmierināt celto prasību par izmaksātās naudas summas atprasīšanu.

Turklāt tiesas kolēģija arī secina, ka prasība celta uz pamata, kas konkrētajā gadījumā nepieļauj prasības apmierināšanu.

Šajā sakarā tiesa norāda, ka tiesību norma nav prasības pamats, un tiesai nav saistošas prasītāja norādītās tiesību normas, tai skaitā šo normu atreferējums. Tiesai apstākļi, kas veido prasības pamatu (juridiskie fakti) jāsaista ar materiālo tiesību normām, kuru hipotēzēs ir norādīti fakti, kas nosaka pušu apstrīdētās un aizskartās tiesības un tām atbilstošus pienākumus.

Tomēr šajā gadījumā kā paša prasības pieteikuma pamats (juridiskie fakti) ir norādīts tas, ka pie atbildētāja bez jebkāda tiesiska pamata pie prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem atrodas naudas summa (prasības pieteikumā tā norādīta kā "drošības nauda" vai "avansa maksājums") 10000 LVL. Tā kā atkritis šo naudas līdzekļu atrašanās pamats pie atbildētāja (jo SIA "Pārmija" līgumā noteiktajā termiņā līdz 2017.gada 31.decembrim neieguva īpašuma tiesības uz attiecīgo zemesgabalu, kā arī SIA "Pārmija" līgumu izbeigusi), prasības pieteikumā norādīts, ka tad prasītājai (sākotnēji SIA "Pārmija") ir tiesības samaksāto avansu atprasīt. No minētajiem prasības pamatā liktajiem faktiem redzams, ka pret /pers. C/ celts prasījums no netaisnas iedzīvošanās, ko turklāt vēl papildus apstiprina prasības pieteikumā norādītā atsauce uz Civillikuma 2389.pantu.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka prasība apmierināma balstoties uz Civillikuma 2384.pantu, minētā norma ietilpst Civillikuma ceturtās daļas "Saistību tiesības" deviņpadsmitās nodaļas "Prasījumi no dažādiem pamatiem" piektajā apakšnodaļā "Prasījumi no netaisnas iedzīvošanās".

Kā jau norādīts Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 16.novembra spriedumā izskatāmajā lietā, atsaucoties uz tiesību doktrīnu, prasījumi no netaisnas iedzīvošanās (Civillikuma 2369.-2392.pants) dod prasītājam tiesību atprasīt no atbildētāja to, ko pēdējais bez tiesiska pamata ir ieguvis no kreditora mantas vai uz tā rēķina. Šo tiesību normu mērķis ir panākt taisnīgu izlīdzinājumu starp prasītāju un atbildētāju. Pirmkārt, tiek novērsts atbildētāja mantas neattaisnots pieaugums, otrkārt, prasītājam tiek atdots tas, kas sakarā ar iedzīvošanos atrodas atbildētāja mantā. Tomēr minēto noteikumu primārais uzdevums ir nevis prasītāja mantas iepriekšējā stāvokļa atjaunošana (kam kalpo zaudējumu atlīdzināšanas institūts), bet gan atbildētāja mantas neattaisnota pieauguma novēršana (*sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Mans Īpašums, 2000, 648.lpp.*). Tātad, lai apmierinātu prasījumu no netaisnas iedzīvošanās (Civillikuma 2369.-2392.pants), nepieciešams konstatēt, ka atbildētājs ieguvis prasītāja mantu vai iedzīvojies uz tā rēķina bez tiesiska pamata, nolūkā panākt atbildētāja mantas neattaisnota pieauguma novēršanu. Līdz ar to prasītājam jāpierāda, ka 1) viņš ir izpildījis to, ko tagad prasa atpakaļ; 2) ka izpildīšanai nav bijis un arī tagad nav likumīga jeb tiesiska pamata (*sk. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 777.lpp.*).

Kā izriet no lietas materiāliem, starp pusēm nepastāv strīds, ka atbildētājs saņēma maksājumu, kas līgumā minēts kā "drošības nauda" vai "avansa maksājums" uz tiesiska pamata – atbilstoši 2007.gada 29.novembra SIA "Pārmija" un /pers. C/ noslēgtā līguma 3.2.apakšpunktam.

Tādejādi, tā kā izpildījumam - naudas līdzekļu 10000 LVL pārskaitījumam /pers. C/ bija tiesisks pamats, kas izslēdz prasījuma apmierināšanu par netaisnu iedzīvošanos, tad uz celtā pamata konkrētā prasība nevar tikt apmierināta un tā ir pati par sevi noraidāma jau šī iemesla dēļ.

Saskaņā ar Civillikuma 1754.pantu procentiem vienmēr nepieciešams galvenais parāds jeb kapitālparāds. Nekonstatējot pamatu prasītās pamatsummas 14288,72 EUR piedziņai, līdz ar to no atbildētāja prasītāja labā nav arī piedzenami likumiskie procenti.

Ievērojot visus iepriekš minētos argumentus to kopumā, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka /pers. A/ prasība par naudas līdzekļu 14228,28 EUR atprasījumu, likumisko procentu 7354,62 piedziņu par laika posmu no 2009.gada 7.septembra līdz 2018.gada 17.aprīlim un tiesību atzīšanu saņemt likumiskos procentus līdz sprieduma izpildei ir noraidāma pilnībā. Tā kā /pers. A/ prasība ir noraidīta, līdz ar to no atbildētāja prasītāja labā nav piedzenami arī nekāda veida tiesāšanās izdevumi, tai skaitā izdevumi advokāta palīdzības saņemšanai.

Spriedumā nosakāms, kam un kādā apmērā ir maksājami tiesāšanās izdevumi.

Tā kā /pers. A/ prasība noraidīta, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no viņa par labu /pers. C/ piedzenami atbildētāja samaksātie tiesas izdevumi - valsts nodeva par apelācijas sūdzību 870,40 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR, kancelejas nodeva par liecinieku aicināšanu 8,54 EUR (maksājuma dokumenti - 1.sējuma lietas 161.-162., 167.-168.lapa, 2.sējuma lietas 10.lapa), kopā 883,64 EUR.

No lietas materiāliem izriet, ka /pers. C/ samaksājis par advokāta palīdzību šajā lietā 1210 EUR (rēķins un maksājuma dokuments - 2.sējuma lietas 151., 152.lapa). Civilprocesa likuma 44.panta pirmā daļa paredz, ka ar lietas vešanu saistīto izdevumu skaitā ietilpst arī izdevumi advokāta palīdzības samaksai. Civilprocesa likuma 44.panta trešās daļas noteikumi nosaka, ka ja prasība noraidīta, tad ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam. Minētie izdevumi nepārsniedz Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktā paredzēto maksimālo izdevumu apmēru, kā arī tiesas kolēģija nekonstatē iemeslus atlīdzināmo izdevumu apmēra samazināšanai saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta piekto daļu, ņemot vērā konkrēto summu un objektīvos ar lietu saistītos apstākļus. Ievērojot minēto, ar lietas vešanu saistītie izdevumi 1210 EUR piedzenami no prasītāja par labu atbildētājam.

Rezumējot, no /pers. A/ par labu /pers. C/ piedzenami tiesāšanās izdevumi kopā 2093,64 EUR (saskaitot 883,64 EUR un 1210 EUR).

Tiesa konstatē, ka lietā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi kopā 18,31 EUR (izdevumi pirmās instances tiesā izdrukā no Tiesu informācijas sistēmas - 3.sējuma lietas 65.lapa, izdevumi apelācijas instancē - izdevumu saraksti 2.sējuma lietas 3.lapa un 3.sējuma lietas 3.lapa). No šīs summas prasītājs samaksājis 4,58 EUR (maksājuma dokuments latos - 1.sējuma lietas 12.lapa) un atbildētājs 4,70 EUR (maksājuma dokuments - 1.sējuma lietas 162.lapa). Civilprocesa likuma 42.panta otrā daļa nosaka, ka prasības noraidīšanas gadījumā iepriekš nesamaksātie tiesas izdevumi piespriežami no prasītāja valsts ienākumos. Tādejādi no /pers. A/ par labu valstij piedzenama līdz šim nesamaksātā ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu daļa 9,03 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.$^{1}$ pantu nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

**Rezolutīvā daļa**

Vadoties no Civilprocesa likuma 432.-434.panta, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

**nosprieda:**

noraidīt pilnīgi /pers. A/, personas kods /personas kods/, prasību pret /pers. C/, personas kods /personas kods/, par naudas līdzekļu 14228,72 EUR (četrpadsmit tūkstošu divsimt divdesmit astoņu eiro un 72 centu) atprasījumu, likumisko procentu 7354,62 EUR (septiņu tūkstošu trīssimt piecdesmit četru eiro un 62 centu) piedziņu par laika posmu no 2009.gada 7.septembra līdz 2018.gada 17.aprīlim un tiesību atzīšanu saņemt likumiskos procentus līdz sprieduma izpildei.

Piedzīt no /pers. A/ par labu /pers. C/ tiesāšanās izdevumus 2093,64 EUR (divus tūkstošus deviņdesmit trīs eiro un 64 centus), summu ieskaitot /pers. C/ kontā AS "Swedbank" /bankas konts/.

Piedzīt no /pers. A/ par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,03 EUR (deviņus eiro un 3 centus). Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi valsts labā nomaksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, Valsts kase, kods TRELLV22. Maksājuma dokuments iesniedzams Vidzemes apgabal tiesā noteiktajā sprieduma labprātīgas izpildes termiņā.

Noteikt /pers. A/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2018.gada 19.oktobra var pārsūdzēt Augstākās tiesas Civillietu departamentā Civilprocesa likuma 450.-452.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis A.Bukavs

Tiesneši E.Knēgere

Z.Cera